

DOBRA EDUKACJA GLOBALNA

- 1. Edukacja globalna kładzie nacisk na współzależności** pomiędzy globalną Północą i globalnym Południem, nie ogranicza się do prezentacji problemów globalnych.
Jesteśmy powiązani z całym światem. Używamy produktów wytworzonych w Indiach, Chinach i Meksyku, pijemy kawę z Etiopii i herbatę z Cejlonu. Polska polityka zagraniczna, handlowa czy rolna ma wpływ na sytuację krajów globalnego Południa. Każdy z nas podpisując listy i petycje może przyczynić się do poprawy sytuacji osób, w obronie których zostały napisane. Uświadamiaj uczniom i uczniom istnienie tych współzależności i wskazuje nasze miejsce w globalnej sieci powiązań. Mówiąc o wyzwaniach stojących przed współczesnym światem i jego problemach pokazuj, w jaki sposób wpływają na nie globalne powiązania między krajami i nasze codzienne wybory.
- 2. Edukacja globalna uczy krytycznego myślenia** i formułowania własnych opinii na tematy globalne, nie promuje jednej ideologii, nie oferuje gotowych odpowiedzi.
Czy rację mają alterglobaliści czy neoliberalowie? Czy Sprawiedliwy Handel jest na pewno sprawiedliwy? Czy mocarstwa kolonialne ponoszą winę za ubóstwo Afryki? Złożona rzeczywistość współczesnego świata to edukacyjne wyzwanie. Nikt nie ma monopolu na prawdę i nie ma prostych recept na rozwiązanie problemów globalnych. Stwarzaj uczniom i uczniom okazje do dyskusji, nie unikaj trudnych tematów i pozwalaj na świadome podejmowanie decyzji. Pokazuj swoim uczniom i uczennicom, w jaki sposób krytycznie analizować docierające do nich informacje – kto jest ich autorem, w jakiej sytuacji i w jakim celu zostały stworzone.
- 3. Edukacja globalna** pokazuje procesy globalne w ich **wymiarze lokalnym**, prezentując ich **konsekwencje dla zwykłych ludzi**, nie ogranicza się do abstrakcyjnych pojęć.
Wszyscy mówimy o globalizacji, migracjach i zmianach klimatu, rzadko jednak uświadamiamy sobie, że każde z tych zjawisk bezpośrednio wpływa na życie nasze i innych ludzi. Rolnik z Kamerunu i jego rodzina zmagający się z konsekwencjami niskich cen produktów rolnych na świecie, uchodźczyni z Czeczeni i jej dzieci w drodze do Polski, rodzina uciekająca przed powodzią w Bangladeszu i my korzystający z produktów importowanych z wielu krajów świata – to prawdziwe oblicze współzależności. Używaj przykładów i stosuj metody, które pozwolą to zrozumieć.
- 4. Edukacja globalna** pokazuje **znaczenie działań jednostek** w reakcji na globalne wyzwania, nie utrwała poczucia bezradności.
Dzięki prowadzonym przez Amnesty International ogólnoswiatowym akcjom wysyłania listów – apeli w obronie osób, których prawa są łamane, udało się w ciągu ostatnich 30 lat uratować ponad 16 000 ludzi. Pozytywny skutek odniosło także wiele akcji konsumenckich mających na celu zmuszenie korporacji międzynarodowych do przestrzegania praw człowieka w krajach globalnego Południa. Zachęcaj uczennice i uczniów do działania, podając przykłady sukcesów oddolnych działań i wskazując możliwości zaangażowania. Sam(a) bądź przykładem!
- 5. Edukacja globalna** tłumaczy **potrzebę odpowiedzialnego zaangażowania** w rozwiązywanie problemów globalnych, nie służy wyłącznie zbieraniu funduszy na cele charytatywne.
Trwałe zaangażowanie zwykłych ludzi to warunek konieczny do rozwiązania problemów globalnych. Na poprawę sytuacji wpływamy działając bezpośrednio lub pośrednio – poprzez głosowanie na polityków, którzy deklarują zajęcie się problematycznymi kwestiami. Przekazywanie wsparcia finansowego jest najbardziej popularną formą pomagania, jednak nie można na tym poprzestawać. Na zmiany klimatu, warunki produkcji towarów, politykę naszego kraju wpływamy codziennie – stojąc przy kasie, wybierając sposób dotarcia do szkoły lub pracy, głosując bądź spotykając się z naszymi przedstawicielami wchodzącymi w skład rządu. Wykorzystuj metody, które pozwolą uczniom i uczennicom świadomie kształtować ich wpływ na otaczającą ich rzeczywistość.

- 6. Edukacja globalna** stosuje **aktualny i obiektywny opis** ludzi i zjawisk, nie utrwała istniejących stereotypów. Czy w Polsce żyją niedźwiedzie polarne? Czy wszyscy Polacy to złodzieje? Odpowiedź na te pytania oczywiście jest przecząca. Podobnie w Afryce nie wszyscy mieszkają w chatkach z gliny, a większość Afrykańczyków nigdy nie widziała na własne oczy lwa czy żyrafy, bo te żyją w rezerwach przyrody. Mówiąc o krajach globalnego Południa zawsze korzystaj z wiarygodnych źródeł oraz przytaczaj aktualne i sprawdzone dane. Na osobach prowadzących zajęcia spoczywa duża odpowiedzialność, więc przed wykorzystaniem każdego materiału zastanów się, czy pomoże on przełamywać stereotyp, czy raczej go wzmocni.
- 7. Edukacja globalna** pokazuje przyczyny i konsekwencje zjawisk globalnych, nie ogranicza się do faktografii. Według statystyk na świecie ponad 840 mln ludzi nie ma dostępu do wody pitnej, 75 mln dzieci nie chodzi do szkoły, a co 5 sekund umiera z głodu dziecko. Znajomość takich faktów szokuje, ale nie pomaga zrozumieć, dlaczego tak się dzieje i nie pokazuje możliwości zmiany sytuacji. Mówiąc uczniom i uczniom o zjawiskach globalnych dociekaj przyczyn, analizuj ich konsekwencje dla nas i osób, których problem dotyczy bezpośrednio.
- 8. Edukacja globalna** promuje **zrozumienie i empatię**, nie odwołuje się tylko do współczucia. Historie osób, które codziennie zmagają się z brakiem dostępu do bieżącej wody i toalet, chorobami, głodem, brakiem szkoły czy pracy, łatwo wywołują nasze wzruszenie i chęć pomocy. Chcemy zmienić ich los. W edukacji globalnej konieczne jest jednak zrobienie kolejnego kroku – podjęcie próby zrozumienia sytuacji, w jakiej znalazła się opisywana osoba, przyczyn i konsekwencji tego stanu oraz emocji, które odczuwa. W pracy z młodzieżą stosuj metody, które kształtują umiejętność empatii.
- 9. Edukacja globalna szanuje godność** prezentowanych osób, nie sięga do drastycznych obrazów, nie szokuje przemocą.. Docierające do nas za pośrednictwem mediów obrazy z krajów Południa, np. zdjęcia i opisy ofiar wojen i katastrof naturalnych, są często drastyczne i szokujące. Pokazują one ludzi w sytuacjach, w których nikt z nas nie chciałby być przedstawiony, często bez zgody portretowanych – ludzi nie można traktować jako anonimowych ilustracji obrazujących katastrofę czy konflikt. Zanim zdecydujesz się użyć czyjegoś wizerunku, zastanów się, czy chciał(a)byś, aby pokazano w takiej sytuacji siebie i sprawdź, czy pokazywana osoba wyraziła na to zgodę.
- 10. Edukacja globalna oddaje głos ludziom**, których sytuację prezentuje, nie opiera się na domysłach i wyobrażeniach. Wielu Europejczyków wypowiada się na temat problemów globalnych. Aby poznać pełen obraz sytuacji warto jednak sięgnąć do tekstów i wypowiedzi mieszkańców krajów Południa. Ich perspektywa jest często inna niż nasza i pozwala lepiej zrozumieć istotę problemu. Przeczytaj z uczniami i uczennicami wywiad z Kalponą – działaczką związków zawodowych w RPA, która opowiada o warunkach pracy w fabrykach odzieżowych. Poznaj historię Mariki – 12 letniej Kenijki, która codziennie po szkole niesie do domu kanister z dziesięcioma litrami wody. Obejrzyj film o uchodźcach z Czeczenii, którzy szukają schronienia w Polsce z powodu prześladowań w swojej ojczyźnie. Relacje „z pierwszej ręki” dobrze przedstawiają, zilustrują temat oraz pomogą go lepiej zrozumieć i zapamiętać.

polska pomoc

Materiał powstał w ramach projektu „Zwiększenie znaczenia edukacji globalnej w systemie edukacji formalnej” realizowanego przez Centrum Edukacji Obywatelskiej i Polską Akcję Humanitarną we współpracy z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji.

Projekt jest współfinansowany przez Fundację Edukacja dla Demokracji w ramach programu pomocy zagranicznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP w 2010

www.ceo.org.pl

www.pah.org.pl